

de isto loco superiore, sed potestis ubicumque estis. Ubi reprehenditur Christus, defendite: murmuratoribus respondete, blasphematores corripite, ab eorum vos societate alienate. Sic erogatis, si aliquos lucrimini. Agite vicem nostram in domibus vestris. Episcopus inde appellatus est, quia superintendit, quia intendendo curat. Unusquisque ergo in domo sua, si caput est domui suæ, debet ad eum pertinere episcopatus officium, quomodo sui credant, ne aliqui ipsorum in hæresim incurrant, ne uxor, ne filius, ne filia, ne ipse servus, quia tanti est emptus. Disciplina apostolica præposuit dominum servo, et servum subdidit domino¹: Christus tamen pro ambo- bus unum pretium dedit. Minimos vestros nolite contem- nere, domesticorum vestrorum salutem omni vigilantia procurate. Hæc si facitis, erogatis: pigri servi non eritis, damnationem tam detestandam non timebitis.

¹ Ephes. vi, 5, et Tit. ii, 9.

SERMO XCV.

De verbis Evangelii Marci VIII, ubi miraculum sep- tem panum refertur.

Nunc primum prodit ex veteri codice Colbertinæ bibliothecæ notato 821, In quo inscribitur: *Tractatus sancti Augus- tini secundum Marcum de septem panibus*. Hujus Ser- monis Fragmentum insigne dederat Florus ad 1 Cor. 13.

I. SCRIPTURAS sanctas exponentes vobis, quasi panes frangimus vobis. Vos esurientes accipite, et saginam lau- dis corde eructuate: et qui estis divites in epulis, nolite macri esse in operibus et factis bonis. Quod ego erogo vobis, non est meum. Quod manducatis, manduco: unde vivitis, vivo. Commune habemus in cœlo cellarium: inde enim venit verbum Dei.

II. Septem panes significant septiformem operationem Spiritus sancti: quatuor millia hominum, Ecclesiam sub quatuor Evangeliiis constitutam: septem sportæ fragmen- torum, perfectionem Ecclesiæ¹. Hoc enim numero sæ- pissime perfectio figuratur. Unde est enim quod dictum est: « Septies in die laudabo te²? » Numquid errat homo, qui toties laudaverit³ Dominum. Quid est ergo, « Septies » laudabo, » nisi, nunquam a laude cessabo? Totum enim tempus significat qui dicit, septies. Unde septem dierum volumina sæculo provolvuntur. Quid est ergo, « Septies

¹ Marc. viii, 6. — ² Psal. cxviii, 164. — ³ Forte non laudaverit.

» in die laudabo te, » nisi quod alio loco dicitur : « Sem-
» per laus ejus in ore meo¹? » Propter ipsam perfectionem ad septem ecclesias scribit Joannes. Apocalypsis liber est sancti Joannis evangelistæ : scribit ad septem Ecclesias². Veraces estote, sportas agnoscite. Non enim fragmenta illa perierunt : sed quia et vos ad Ecclesiam pertinetis, vobis utique profecerunt. Quod vobis ista expono, Christo ministro : vos cum tranquille auditis, discumbitis. Ego corpore sedeo, corde consisto, et sollicitus ministro vobis; ne forte aliquem vestrum offendat vasculum, non cibus. Epulas Dei nostis, sæpe audistis, mentes quæ-
runt, non ventres.

III. Certe saginata sunt quatuor millia hominum de septem panibus : quid mirabilius? Et tamen parum erat, nisi etiam sportæ septem de fragmentis residuis implerentur. O magna mysteria! operabantur, et opera loquebantur. Facta illa si intelligas, verba sunt. Et vos ad quatuor millia pertinetis, quia sub Evangelio quaternario vivitis. Ad numerum non pertinuerunt pueri et mulieres. Sic enim dictum est : « Erant autem qui manducaverunt quatuor millia hominum, exceptis pueris » et mulieribus³. » Quasi sine numero essent insensati et effœminati. Tamen manducant et ipsi. Manducant : forte pueri crescunt, et non erunt pueri : forte effœminati corriguntur, et castificantur. Manducant : erogamus, impendimus. Qui sint autem isti, Deus inspicit convivium suum, et si se non correxerint, qui novit invitare, novit et separare.

IV. Nostis, charissimi : recolite evangelicam parabolam; quia intravit Dominus inspicere recumbentes in quodam convivio suo. Paterfamilias qui invitaverat, sicut scriptum est, invenit ibi hominem non vestitum vestem

¹ Psal. xxxiii, 2. — ² Apoc. 1, 4. — ³ Matth. xv, 38.

nuptialem¹. Ad nuptias enim invitaverat sponsus ille speciosus forma præ filiis hominum. Sponsus ille fœdus factus propter sponsam fœdam, ut eam faceret pulchram. Unde fœdus factus est pulcher? Si non probo, blasphemus. Dat mihi pulchritudinis ejus testimonium Propheta dicens : « Speciosus forma præ filiis hominum². » Dat mihi deformitatis ejus testimonium alius Propheta dicens : « Vidimus eum, et non habebat speciem neque decorem; » sed vultus ejus abjectus, deformis positio ejus³. » O Propheta, qui dixisti : « Speciosus forma præ filiis hominum, » contradicatur tibi : alius Propheta procedit contra te, et dicit, Mentiris : Vidimus eum. Quid est quod dicis : « Speciosus forma præ filiis hominum? Vidimus eum non habentem speciem, neque decorem. » Ergo isti Prophetæ duo in angulo pacis discordant? De Christo ambo dixerunt, de lapide angulari ambo dixerunt. In angulo concordant parietes. Si non concordaverunt, non est ædificium, sed ruina. Concordant Prophetæ, non eos dimittamus in rixa. Imo nos eorum pacem cognoscamus : nam illi litigare non norunt. O Propheta, qui dixisti : « Speciosus forma præ filiis hominum, » ubi vidisti? Responde, responde, ubi vidisti? « Cum in forma Dei esset » non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo⁴. » Ibi vidi. An tu dubitas eum qui æqualis est Deo speciosum esse præ filiis hominum? Respondisti : respondeat ille qui dixit : « Vidimus eum, et non habebat speciem, neque » decorem. » Dixisti, dic ubi vidisti. A verbis ipsius sumit exordium : ubi ille finivit, ibi iste incipit. Ubi ille finivit? « Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus » est esse æqualis Deo. » Ecce ubi vidit speciosum forma præ filiis hominum; dic tu, ubi vidisti quia non habebat speciem neque decorem? « Sed semetipsum exinanivit for-

¹ Matth. xxii, 11. — ² Psal. xlii, 3. — ³ Isai. lxi, 2. — ⁴ Philip. ii, 6.

» mam servi accipiens, in similitudinem hominum factus
 » et habitu inventus ut homo. » De deformitate ipsius ad-
 » huc dicit : Humiliavit se ipsum, factus obediens usque
 » ad mortem, mortem autem crucis. » Ecce ubi vidi.
 Concordant ergo ambo pacifici, et pacati sunt ambo. Quid
 est speciosius Deo? Quid deformius Crucifixo?

V. Iste ergo sponsus speciosus forma præ filiis hominum, deformis factus ut pulchram faceret sponsam, cui dicitur : « O decora inter mulieres¹. » de qua dicitur : « Quæ est ista quæ ascendit dealbata, illuminata, non » colore mendaci fuscata² : » invenit ergo iste qui vocavit ad nuptias hominem non habentem vestem nuptialem, et ait illi : « Amice, quid huc intrasti non habens vestem » nuptialem. At ille obmutuit : » Non enim invenit quod responderet. Et ait paterfamilias qui intraverat : « Ligate » illi manus et pedes, et projicite illum in tenebras exteriores : ibi erit fletus et stridor dentium³. » De tam parva culpa tam magna poena? Magna enim. Parva dicitur culpa non habere vestem nuptialem : parva, sed non intelligentibus. Quando ille sic succenseret, quando ille sic iudicaret, ut propter vestem nuptialem quam non habebat, mitteret eum ligatis manibus et pedibus in tenebras exteriores, ubi esset fletus et stridor dentium, nisi culpa esset valde gravis vestem non habere nuptialem. Dico : quia per me invitati estis, et si vos ille invitavit, per nos invitavit. In convivio estis omnes, habetote vestem nuptialem. Expono quæ est, ut omnes habeatis, et si aliquis me non⁴ audit qui non habet, antequam veniat paterfamilias et convivas suos inspiciat, mutetur in melius, accipiat vestem nuptialem, securus discumbat.

VI. Non enim vere, charissimè, ille qui inde projectus est unum hominem significat : absit. Multi sunt. Et ipse

¹ Cant. 1, 7. — ² Id. III, 6. — ³ Matth. XXII, 12, 13. — ⁴ Forte nunc.

Dominus qui hanc parabolam proposuit, Sponsus ipse convivii convocator et convivarum vivificator, ipse nobis exposuit, quia homo ille non unum hominem significat¹, sed multos, ibi, in ipso loco, in eadem parabola. Non eo longe, ibi expono, ibi frango et manducandum appono. Ait enim, cum inde missus esset ille non habens vestem nuptialem in tenebras exteriores : ait ergo, et secutus adjunxit : « Multi enim sunt vocati, pauci vero » electi². » Unum hinc projecisti, et dicitis : « Multi enim » sunt vocati, pauci electi. » Sine dubio electi non sunt projecti : et ipsi erant pauci qui discumbentes remanserant ; et multi erant in illo uno, quia ille unus unum corpus malorum est, qui non habet vestem nuptialem.

VII. Quid est vestis nuptialis³? Quæramus illam in Litteris sanctis. Quid est vestis nuptialis? Sine dubio aliquid est quod mali et boni commune non habent : hoc inveniamus, et invenimus vestem nuptialem. In donis Dei quid est, quod commune non habent boni et mali? Quod homines sumus et pecora non sumus, Dei donum est : sed commune hoc cum bonis et malis⁴. Quod nobis lux de cælo oritur, de nube pluvie descendunt, fontes manant, agri fructificant, dona sunt, sed bonis malisque communia. Intremus ad nuptias, foris alios relinquamus, qui non venerunt vocati. Ipsos convivas, id est Christianos consideremus. Baptismum donum Dei est, habent illum boni et mali. Altaris sacramenta simul accipiunt boni et mali. Prophetavit Saül iniquus, et viro sancto atque justissimo infestus, dum eum persequeretur prophetavit. Numquid dicuntur credere soli boni? « Et dæmones credunt, et contremiscunt⁵. » Quid facio? Excussi omnia, et ad vestem illam nondum perveni. Involutrum meum explicavi, omnia vel

¹ Vide supra Serm. xc, n. 4. — ² Matth. XXII, 14. — ³ Florus ad 1 Cor. XIII. — ⁴ Vide supra Serm. xc, n. 5 et seq. — ⁵ Jacob. II, 19.

pene omnia consideravi, ad vestem illam nondum perveni. Quodam loco Paulus apostolus attulit mihi magnum involucrum magnarum rerum; exposuit ante me, et dixi ei: Ostende mihi si forte hic illam vestem nuptialem reperisti. Coepit excutere singula, et dicere: « Si linguis hominum loquar et Angelorum, si habeam omnem scientiam, et prophetiam, et omnem fidem, ita ut montes transferam; si distribuero omnia mea pauperibus, et tradam corpus meum ut ardeam¹. » Magnae vestes: nondum tamen est illa nuptialis. Jam profer nobis nuptialem vestem. Quid nos, Apostole, suspendis? Prophetia forte Dei donum est, quod non habent boni et mali. « Si charitatem, inquit, non habeam, nihil sum, nihil mihi prodest. » Ecce vestis nuptialis: induite vos, convivae, ut securi discumbatis. Nolite dicere: Ad istam vestem habendam pauperes sumus. Vestite, et vestimini. Hyems est: vestite nudos: nudus est Christus: et quicumque non habetis vestem nuptialem, dabit illam. Ad illum currite, ipsum rogate: novit sanctificare fideles suos, novit vestire nudos suos. Ut possitis vestem habentes nuptialem non timere tenebras exteriores, vincula membrorum et manuum et pedum; non deficient opera. Si deficient, ligatis manibus quid facturus est? ligatis pedibus quo fugiturus est? Illam teneatis vestem nuptialem, induimini ipsam, et securi discumbite, quando venit inspicere. Dies iudicii aderit: magnum spatium modo largitur, qui nudus erat aliquando vestiatur.

¹ 1 Cor XIII, 1-3.

SERMO XCVI¹.

De verbis Evangelii Marci VIII: *Si quis vult me sequi, abneget semetipsum*, etc. Deque verbis 1 Joan II, *Qui diligit mundum, non est dilectio Patris in eo*.

I. DURUM videtur et grave quod Dominus impetravit, ut si quis eum vult sequi, abneget se ipsum². Sed non est durum nec grave quod ille imperat, qui adjuvat ut fiat quod imperat. Nam et illud verum est quod ei dicitur in Psalmo: « Propter verba labiorum tuorum ego custodi vias duras³. » Et illud verum est quod ipse dixit: « Jugum meum lene est, et onus meum leve est⁴. » Quidquid enim durum est in praeceptis, ut sit lene, charitas facit. Novimus quanta ipse amor faciat. Plerumque etiam ipse amor reprobis atque lascivus est: quanta homines dura perpassi sunt, quanta indigna et intolerabilia pertulerunt, ut pervenirent ad id quod amaverunt? sive sit amator pecuniae, qui vocatur avarus; sive sit honoris amator, qui vocatur ambitiosus; sive sit corporum pulchrorum amator, qui vocatur lascivus. Et quis posset enumerare omnes amores? Considerate tamen, quantum laborent omnes amatores, nec sentiunt quod laborant: et tunc ab eis plus laboratur, quando a labore quisque prohibetur. Cum ergo tales sint homines plures; quales sunt amores, nihilque aliud curae esse debeat quomodo vivatur, nisi ut quod amandum est eligatur: quid miraris, si ille qui diligit Christum, et qui vult sequi Christum,

¹ Alias de Diversis 47. — ² Marc. VIII, 34. — ³ Psal. XVI, 4. — ⁴ Matth. XI, 30.

amando negat se ipsum? Si enim perit homo amando se, profecto invenitur negando se.

II. Prima hominis perditio, fuit amor sui. Si enim se non amaret, et Deum sibi præponeret, Deo esse semper subditus vellet: non autem converteretur ad negligendam voluntatem illius, et faciendam voluntatem suam. Hoc est enim amare se, velle facere voluntatem suam. Præpone his voluntatem Dei: discite amare te, non amando te. Nam ut sciatis vitium esse se amare, sic Apostolus dicit: « Erunt enim homines se ipsos amantes¹. » Et numquid qui amat se, fudit in se? Incipit enim deserto Deo amare se, et ad ea diligenda quæ sunt extra se, pellitur a se: usque adeo ut cum dixisset idem Apostolus: « Erunt » homines se ipsos amantes, » continuo subjiceret: « Amato- » res pecuniæ. » Jam vides quia foris es. Amare te cœpisti: sta in te, si potes. Quid is foras? Numquid pecunia dives factus es amator pecuniæ? Cœpisti diligere quod est extra te, perdidisti te. Cum ergo pergat amor hominis etiam a se ipso ad ea quæ foris sunt, incipit cum vanis evanescere, et vires suas quodam modo prodigus erogare. Exinanitur, effunditur, inops redditur, porcos pascit: et laborans in pastione porcorum, aliquando recordatur et dicit: « Quanti mercenarii patris mei panem manducant, » et ego fame hic pereō²? Sed hoc quando dicit, quid narratum est de ipso filio qui omnia effudit in meretricibus, qui habere voluit in potestate quæ bene illi apud patrem servabantur; habere illa voluit in arbitrio suo, effudit ea, factus est inops: quid de illo dicitur? « Et re- » versus ad semetipsum. » Si reversus est ad se, exierat a se. Quia ceciderat a se, et exierat a se, redit prius ad se, ut redeat in illo unde ceciderat a se. Sicut enim cadendo a se, remansit in se: sic redeundo ad se, non debet rema-

¹ 2 Tim. iii, 2. — ² Luc. xv, 17.

nere in se, ne iterum exeat a se. Reversus ad semetipsum, ut non remaneret in semetipso, quid dixit? « Surgam, et ibo ad patrem meum¹. » Ecce unde ceciderat a se, ceciderat a patre suo: ceciderat a se, ad ea quæ foris sunt exiit a se. Redit ad se, et pergat ad patrem, ubi tutissime servet se. Si ergo exierat a se, et a quo exierat, redeundo ad se, ut eat ad patrem, neget se. Quid est, neget se? Non præsumat de se, sentiat se hominem, et respiciat dictum propheticum: « Maledictus omnis qui » spem suam ponit in homine². » Subducat se sibi, sed non deorsum versus. Subducat se sibi, ut hæreat Deo. Quidquid boni habet, illi tribuat a quo factus est: quidquid mali habet, ipse sibi fecit. Deus quod in illo malum est, non fecit: perdat quod fecit, qui inde defecit. « Abneget, inquit, se et tollat crucem suam, et sequatur me. »

III. Quo sequendus est Dominus? Quo iit, novimus: eandem solemnitatem ante dies paucissimos celebravimus. Resurrexit enim, et ascendit in cœlum: illo sequendus est. Plane desperandum non est, quia ipse promisit, non quia homo aliquid potest. Longe a nobis erat cœlum antequam caput nostrum iisset in cœlum. Jam quare desperemus, si membra illius capitis sumus? Illo ergo sequendus est. Et quis nolit eum sequi ad talem sedem? Maxime quia multum timoribus et doloribus laboratur in terra. Quis nolit illo sequi Christum, ubi summa est felicitas, summa pax, perpetua securitas? Bonum est illo eum sequi: sed videndum est qua. Etenim verba ista Dominus Jesus non tunc dicebat, quando a mortuis jam resurrexerat. Nondum erat passus, venturus erat ad crucem, venturus ad exhonorationem, ad contumelias, ad flagella, ad spinas, ad vulnera, ad insultationes, oppro-

¹ Luc. xv, 18. — ² Jerem. xvii, 5.

bria, mortem. Quasi exasperata est via : pigrum te facit : non vis sequi. Sequere. Asperatum est quod sibi homo fecit, sed contritum est quod Christus redeundo calcavit. Nam quis non velit ire ad exaltationem? Omnes delectat celsitudo : sed humilitas gradus est. Quid tendis pedem ultra te? Cadere vis, non ascendere. A gradu incipe, et ascendisti. Istum gradum humilitatis nolebant attendere duo illi Discipuli, qui dicebant : « Domine, jube ut » unus nostrum in regno tuo sedeat ad dexteram tuam, » et alius ad sinistram tuam¹. » Sublimitatem quærebant, gradum non videbant. Dominus autem ostendit gradum. Quid enim respondit? « Potestis bibere calicem » quem ego bibiturus sum? » Qui quæritis apicem sublimitatis, potestis bibere calicem humilitatis? Ideo non utcumque ait : « Abneget se ipsum, et sequatur me : » sed addidit, « Tollat crucem suam, et sequatur me. »

IV. Quid est : « Tollat crucem suam? » Ferat quidquid molestum est : sic me sequatur. Cum enim cœperit me moribus et præceptis meis sequi, multos habebit contradictores, multos habebit prohibitores, multos habebit dissuasores, et hoc de ipsis quasi comitibus Christi. Cum Christo ambulabant, qui cæcos clamare prohibebant. Sive ergo minas, sive blandimenta, sive quaslibet prohibitiones, si sequi vis, in crucem verte; tolera, porta, noli succumbere. Videntur his verbis Domini exhortata martyria. Si persecutio est, nonne pro Christo debent cuncta contemni? Amat mundus : sed præponatur a quo factus est mundus. Magnus est mundus : sed major est a quo factus est mundus. Pulcher est mundus : sed pulchrior est a quo factus est mundus. Blandus est mundus : sed suavior est a quo factus est mundus. Malus est mundus : et bonus est a quo factus est mundus. Quomodo

¹ Marc. x, 37.

potero absolvere et explicare quod dixi? Adjuvet Deus. Quid enim dixi? quid laudastis? Ecce quæstio est, et tamen jam laudastis. Quomodo malus est mundus; si bonus est a quo factus est mundus? Nonne Deus fecit omnia, et ecce bona valde¹? Nonne per singula testatur Scriptura, quod bona fecerit Deus, dicendo : « Et vidit » Deus quia bonum est¹? » Et universa in fine ita conclusit quemadmodum fecit Deus omnia, et ecce bona valde.

V. Quomodo ergo malus est mundus, et bonus est a quo factus est mundus? quomodo? « Quoniam mundus per » eum factus est, et mundus eum non cognovit². » Mundus per eum factus est, cœlum et terra, et omnia quæ in eis sunt : « Mundus enim eum non cognovit, » amatores mundi; amatores mundi, et contemptores Dei : iste mundus eum non cognovit. Sic ergo malus est mundus, quia mali sunt qui Deo præferunt mundum. Et bonus est qui fecit mundum, cœlum, et terram, et mare, et ipsos qui amant mundum. Solum enim quod amant mundum et non amant Deum, in illis non ipse fecit. Ipsos autem, quod ad naturam pertinet, ipse fecit : quod ad culpam pertinet, non ipse fecit. Hoc est quod paulo ante dixi : Deleat homo quod fecit, et placebit ei qui eum fecit.

VI. Nam est et mundus bonus in ipsis hominibus; sed ex malo factus. Totum enim mundum, si homines ponas mundum, excepto quod dicimus mundum cœlum et terram, et omnia quæ in eis sunt; si homines dicas mundum, totum mundum malum fecit, qui primo peccavit. Omnis massa in radice vitiata est. Bonum hominem fecit Deus : sic habet Scriptura : « Fecit Deus hominem rectum, et » ipsi homines adinvenerunt cogitationes multas³. » A multis curre ad unum, dispersa collige in unum : conflue, munitus esto, mane apud unum : noli ire in multa. Ibi est

¹ Gen. 1. — ² Joan. 1, 10. — ³ Eccli. vii, 30.

beatitudo. Sed defluximus, in perditionem perreximus: omnes cum peccato nati sumus, et ad id quod nati sumus, male vivendo et nos addidimus, et totus mundus factus est malus. Christus autem venit, et elegit quod fecit, non quod invenit: nam omnes malos invenit, et gratia sua bonos fecit. Et factus est alter mundus: et mundum persequitur mundus.

VII. Quis est mundus qui persequitur? De quo nobis dicitur: « Nolite diligere mundum, et ea quæ in mundo » sunt. Quisquis dilexerit mundum, non est charitas Patris in illo. Quia omnia quæ in mundo sunt, concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et ambitio sæculi, quæ non est a Patre, sed ex mundo est. Et mundus transit, et concupiscentia ejus. Qui autem perficit voluntatem Dei, manet in æternum, sicut et Deus manet in æternum¹. » Ecce ambos mundos dixi, et persequentem, et quem persequitur. Quis est mundus persequens? « Omnia quæ in mundo sunt, concupiscentia carnis, et concupiscentia oculorum, et ambitio sæculi, » quæ non est a Patre, sed ex mundo est: et mundus transit. » Ecce iste est mundus persequens. Quis est mundus quem persequitur? « Quisquis fecerit voluntatem Dei, manet in æternum, sicut et Deus manet in æternum. »

VIII. Sed ecce, ille qui persequitur, mundus vocatur: probemus, si et ille qui persecutionem patitur, mundus vocatur. An vero surdus es adversus vocem Christi dicentis, vel potius Scripturæ sanctæ attestantis: « Deus erat in » Christo mundum reconcilians sibi²? Si odit vos mundus, » ait, scitote quia me prius odio habuit³. » Ecce odit mundus. Quem, nisi mundum? « Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. » Persequitur mundus damnatus:

¹ Joan. 1, 15-17. — ² 2 Cor. v, 19. — ³ Joan. xv, 18.

persecutionem patitur mundus reconciliatus. Mundus damnatus; quidquid præter Ecclesiam: mundus reconciliatus, Ecclesia. « Non enim venit Filius hominis, ait, ut » judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum¹. »

IX. Sed in hoc mundo sancto, bono, reconciliato, salvato; imo salvando, nunc autem spe salvato: « Spe enim » salvi facti sumus²: » in hoc ergo mundo, hoc est Ecclesia: quæ tota sequitur Christum, universaliter dixit: « Qui vult me sequi, abneget semetipsum. » Non enim hoc virgines debent audire, et maritatæ non debent; aut viduæ debent, et nuptæ non debent: aut monachi debent, et conjugati non debent: aut clerici debent, et laïci non debent: sed universa Ecclesia, universum corpus, cuncta membra per officia propria distincta et distributa, sequantur Christum. Tota sequatur ipsa unica, sequatur columba, sequatur sponsa, sequatur redempta et dotata sanguine sponsi. Habet ibi locum suum integritas virginalis; habet ibi locum suum continentia vidualis; habet ibi locum suum pudicitia conjugalis: non ibi habet locum suum adulterium; non ibi habet locum suum illicita et punienda lascivia. Ista autem membra quæ habent ibi locum suum in genere suo, et in loco suo, et in suo modo, sequantur Christum; abnegent se, id est, non præsumant de se: tollant crucem suam, id est, tolerant in mundo pro Christo quidquid intulerit mundus. Ament eum, qui solus non decipit, qui solus non fallitur, solus non fallit: ament eum, quia verum est quod promittit. Sed quia non modo dat, titubat fides. Dura, persevera, tolera, porta dilationem, et tulisti crucem.

X. Non dicat virgo: Sola ibi ero. Non enim sola ibi erit Maria, sed erit ibi et Anna vidua. Non dicat nupta: Vidua ibi erit, non ego. Non enim erit ibi Anna; et non ibi erit

¹ Joan. iii, 17. — ² Rom. viii, 24.

Susanna. Sed plane inde se probent qui ibi futuri sunt, ut qui habent hic inferiorem locum, non inuideant, sed diligant in aliis meliorem locum. Etenim, verbi gratia, fratres mei, ut advertatis : conjugalem vitam quisque elegit, continentem vitam quisque elegit ; si ille qui elegit vitam conjugalem, concupiverit adulteria, retro respexit ; illud concupivit, quod illicitum est. Qui vero a continentia ad nuptias postea redire voluerit, retro respexit : licitum elegit, et retro respexit. Ergo damnandæ sunt nuptiæ ? Non. Non sunt damnandæ nuptiæ ; sed ille qui eas elegit, quo accesserat vide. Jam ante ierat. Quando vivebat lascive adolescens, nuptiæ ante illum erant ; ad eas se tendebat : cum vero elegit continentiam, nuptiæ post illum sunt. « Memores estote, ait Dominus, uxoris » Lot¹. » Uxor Lot retro respiciendo remansit. Quisque ergo quo potuit pervenire, inde timeat retro respicere : et ambulet in via, sequatur Christum : quæ retro oblitus, in ea quæ ante sunt extensus, secundum intentionem intus sequatur ad palmam vocationis Dei in Christo Jesu². Conjugati præponant sibi innuptos ; fateantur eos esse meliores : in eis diligant quod ipsi non habent ; et in illis Christum ament.

¹ Luc. xvii, 32. — ² Philip. iii, 13.

SERMO XCVII¹.

De verbis Evangelii Marci XIII : *De die autem illo vel hora nemo scit, neque Angeli in caelo, neque Filius, nisi Pater.*

I. FRATRES, quod audistis modo monentem Scripturam atque dicentem, ut propter diem novissimum vigilemus, unusquisque de novissimo suo die cogitet : ne forte cum senseritis vel putaveritis longe esse novissimum sæculi diem, dormitetis ad novissimum vestrum diem. De die novissimo sæculi hujus audistis quid dixerit : « Quia nesciunt eum, neque Angeli cœlorum, neque Filius, nisi » Pater². » Ubi quidem magna quæstio est, ne carnaliter sapientes putemus aliquid Patrem scire, quod nesciat Filius. Nam utique cum dixit : « Pater scit : » ideo hoc dixit, quia in Patre et Filius scit. Quid enim est in dies, quod non in Verbo factum est, per quem factus est dies ? Nemo ergo quærat novissimum diem, quando futurus sit ; sed vigilemus omnes bene vivendo, ne novissima die cujuscumque nostrum nos inveniatur imparatos, et qualis quisque hinc exierit suo novissimo die, talis inveniatur in novissimo sæculi die. Nihil te adjuvabit quod hic non feceris. Unumquemque opera sua juvabunt, aut opera sua pressura sunt.

II. Et quomodo in Psalmo cantavimus Domino : « Miserere mei, Domine, quoniam conculcavit me homo³? » Homo dicitur, qui secundum hominem vivit. Denique illis

¹ Alias 21 de verbis Domini. — ² Marc. xiii, 32. — ³ Psal. v, 9.